

การแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทอง
และพระนครศรีอยุธยาด้วยระบบวรรณยุกต์

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้แบ่งภาษาถิ่นย่อยตามสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยเสียง ในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการแบ่งภาษาถิ่นย่อยในบทที่ 4 มาเป็นพื้นฐาน ในการแบ่งภาษาไทยถิ่นอ่างทองและพระนครศรีอยุธยาออกเป็นภาษาถิ่นย่อยในอีกลักษณะหนึ่ง กล่าวคือการแบ่งในระดับนี้จะพิจารณาเฉพาะลักษณะบ่งความต่างระหว่างถิ่นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทุกหน่วยในระบบร่วมกัน (ดูรายละเอียดเรื่องนี้ใน 2.12.6 บทที่ 2 หน้า 40) โดยจะไม่นำรายละเอียดของสัญลักษณ์มาพิจารณา ซึ่งทำให้สามารถแบ่งภาษาถิ่นที่พูดกันในจังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยาออกเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ 4 ภาษา ดังนี้

5.1 ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง

ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีระบบวรรณยุกต์ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 มีสัญลักษณ์เป็นเสียง 33 มากกว่า 34

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 มีสัญลักษณ์เป็นเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 มีเสียงวรรณยุกต์ 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็นมีสัญลักษณ์เป็นเสียง 45[?]
มากกว่าหรือเท่ากับ 35[?]

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

ในข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อำเภอที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอสามโก้ และอำเภอวิเศษชัยชาญ ในจังหวัดอ่างทอง (ดูภาพที่ 12 หน้า 165)

การจัดอำเภอโพธิ์ทองไว้ในกลุ่มนี้มีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 ที่ปรากฏในพยางค์ตายสระเสียงยาวของอำเภอดังกล่าว นอกจากจะมีเสียงวรรณยุกต์ 43 ปรากฏมากเป็นอันดับหนึ่งแล้ว ยังมีเสียง 32 ปรากฏอยู่เป็นอันดับหนึ่งด้วย แต่ผู้วิจัยอนุโลมจัดอำเภอโพธิ์ทองไว้ในกลุ่มภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง

5.2 ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก

ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีระบบวรรณยุกต์ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 มีลักษณะเป็นเสียง 33 มากกว่า 343

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 มีลักษณะเป็นเสียง 43 หรือ

443 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็นมีลักษณะเป็นเสียงวรรณยุกต์ 35 ? มากกว่า 45 ?

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย

ในข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อำเภอที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ อำเภอผักไห่ และอำเภอบางซ้าย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดูภาพที่ 12 หน้า 165)

การจัดอำเภอบางซ้ายไว้ในกลุ่มนี้มีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ของอำเภอดังกล่าวไม่มีเสียงวรรณยุกต์ 325 เป็นเสียงย่อย แต่ผู้วิจัยอนุโลมจัดอำเภอบางซ้ายไว้ในกลุ่มภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก

5.3 ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง

ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย ข้อแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มย่อยนี้ จะอยู่ที่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีระบบวรรณยุกต์ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

กลุ่มย่อยที่ 1 มีลักษณะเป็นเสียง 33 เสียงเดียว

กลุ่มย่อยที่ 2 มีลักษณะเป็นเสียง 33 มากกว่า 34

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

ทั้งกลุ่มย่อยที่ 1 และกลุ่มย่อยที่ 2 มีลักษณะเป็นเสียง

32 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

ทั้งกลุ่มย่อยที่ 1 และกลุ่มย่อยที่ 2 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

ทั้งกลุ่มย่อยที่ 1 และกลุ่มย่อยที่ 2 ในพยางค์เป็นมีลักษณะ
เป็นเสียง 35? มากกว่า หรือเท่ากับ 45?

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

ทั้งกลุ่มย่อยที่ 1 และกลุ่มย่อยที่ 2 ไม่มีเสียง 325 และ 423
เป็นเสียงย่อย

ในข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มย่อยที่ 1 ได้แก่ อำเภอป่าโมก
ในจังหวัดอ่างทอง อำเภอหาราช อำเภอบางปะหัน และอำเภอบางไทร ในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา (ดูภาพที่ 12 หน้า 165)

อำเภอที่จัดอยู่ในกลุ่มย่อยที่ 2 ได้แก่ อำเภอบางบาล อำเภอนครหลวง และ
อำเภอพระนครศรีอยุธยา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดูภาพที่ 12 หน้า 165)

การจัดอำเภอบางปะหันไว้ในกลุ่มนี้มีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือลักษณะของหน่วยเสียง-
วรรณยุกต์ที่ 2 ที่ปรากฏในพยางค์เป็นมีเสียง 21 ปรากฏอยู่เป็นอันดับหนึ่ง แต่ผู้วิจัยสนใจจัด
อำเภอบางปะหันไว้ในกลุ่มภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง กลุ่มที่ 1

5.4 ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก

ภาษาถิ่นย่อยกลุ่มนี้มีระบบวรรณยุกต์ดังนี้

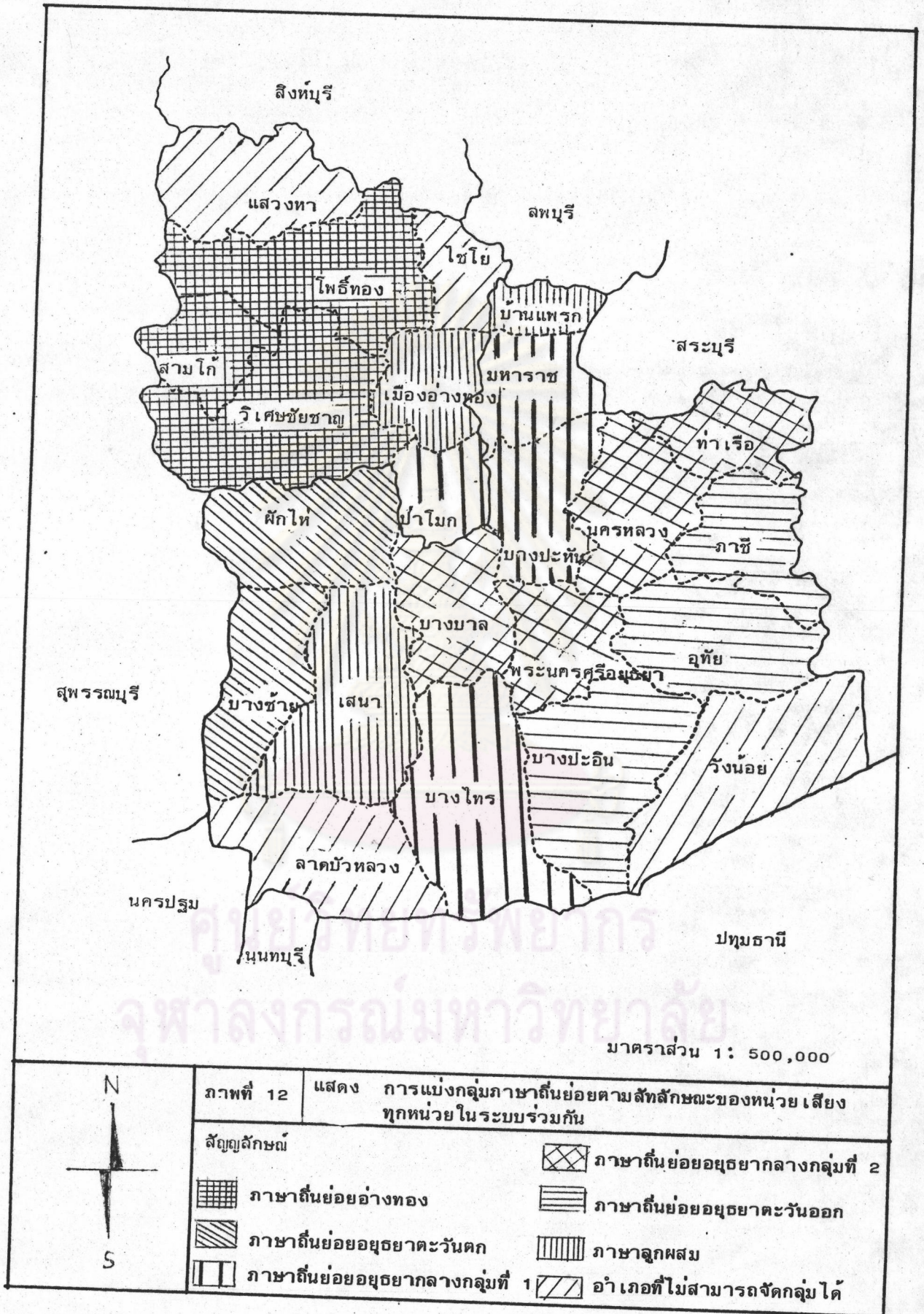
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 มีเสียง 33 เพียงเสียงเดียว

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 มีเสียง 21 มากที่สุด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย

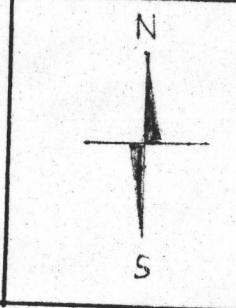
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่า
หรือเท่ากับ 45?

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ไม่มีเสียง 325 และ 423 เป็นเสียงย่อย

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตราส่วน 1 : 500,000

ภาพที่ 12	แสดง การแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อยตามลักษณะของหน่วยเสียงทุกหน่วยในระบบรวมกัน
สัญลักษณ์	
	ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง
	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก
	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1
	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 2
	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก
	ภาษาลูกผสม
	อำเภอที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้

ในข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อำเภอที่มีลักษณะดังกล่าวทุกลักษณะ ได้แก่ อำเภอภาชี อำเภออุทัยและอำเภอบางปะอิน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดูภาพที่ 12 หน้า 165)

การจัดอำเภออุทัยไว้ในกลุ่มนี้มีปัญหาอยู่บ้างคือ ลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ที่ปรากฏในพยางค์เป็น มีเสียง 45? มากกว่า 35? แต่ผู้วิจัยอนุโลมจัดอำเภออุทัยไว้ในกลุ่มภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก

5.5 อำเภอที่มีปัญหาในการจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อย

อำเภอที่ยังไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มใดได้ ได้แก่ อำเภอแสวงหา อำเภอเมือง-อ่างทองและอำเภอไชโยในจังหวัดอ่างทอง อำเภอบ้านแพรก อำเภอท่าเรือ อำเภอวังน้อย อำเภอเสนาและอำเภอลาดบัวหลวง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5.5.1 อำเภอที่มีลักษณะเป็นลูกผสม

จากการพิจารณาข้อมูลของอำเภอดังกล่าวพบว่า มีอยู่ 3 อำเภอที่อาจกล่าวได้ว่ามีระบบวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเป็นลูกผสมระหว่างภาษาถิ่นที่กล่าวถึงใน 5.1 ได้แก่ อำเภอเมือง-อ่างทอง ในจังหวัดอ่างทอง อำเภอเสนาและอำเภอบ้านแพรก ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ เมืองอ่างทอง เมื่อพิจารณาที่สังเกตเห็นได้ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ระหว่างบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอเมืองอ่างทองมีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 (ดูตารางที่ 57 หน้า 167)

ตารางที่ 57 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอเมืองอ่างทอง กับภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1

ภาษาของอำเภอเมืองอ่างทอง	ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1
ว. 1 มีเสียง 33 เพียงเสียงเดียว	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 เพียงเสียงเดียว
ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด
ว. 3 ไม่มีเสียง 44 ปรากฏอยู่	ว. 3 มีเสียง 44 ปรากฏอยู่	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 ปรากฏอยู่
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่า 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่า หรือเท่ากับ 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า หรือเท่ากับ 45 [?]
ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

อำเภอสเนา เมื่อพิจารณาที่สังเกตเห็นได้ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ระหว่างบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 และภาษาถิ่นย่อยของอำเภอลาดบัวหลวง เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอสเนา มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนกับภาษาถิ่นย่อยของอำเภอลาดบัวหลวง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 (ดูตารางที่ 58 หน้า 169)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 56 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอ เสนากับภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 และ
ภาษาของอำเภอลาดบัวหลวง

ภาษาของอำเภอเสนา	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1	ภาษาของอำเภอลาดบัวหลวง
ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 343	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 343	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว
ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด
ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียง- ย่อย	ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียง- ย่อย	ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45? มากกว่า 35?	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่า 45?	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35? มากกว่าหรือเท่ากับ 45?	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45? มากกว่า 35?
ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียง- ย่อย

อำเภอบ้านแพรง เมื่อพิจารณาที่สังเกตเห็นได้ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง บริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง และยังมีบริเวณติดต่อกับจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรีอีกด้วย เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอบ้านแพรงมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยมีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง ได้แก่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 (ดูตารางที่ 59 หน้า 171 เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้อำเภอบ้านแพรงจะมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ นอกบริเวณที่ศึกษา แต่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของอำเภอบ้านแพรง คล้ายคลึงกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นย่อยในบริเวณที่ศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยจึงจัดให้ภาษาของอำเภอบ้านแพรงเป็นภาษาลูกผสมด้วยภาษาหนึ่ง

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะจัดภาษาของอำเภอเมืองอ่างทอง เป็นลูกผสมระหว่างภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง ภาษาของอำเภอเสนาเป็นลูกผสมระหว่างภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง และภาษาของอำเภอลาดบัวหลวง ภาษาของอำเภอบ้านแพรง เป็นลูกผสมระหว่างภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง

กลุ่มที่ 1 การที่อำเภอเหล่านี้มีภาษาที่มีลักษณะ เป็นลูกผสมนั้นอาจจะมีเหตุผลทางสังคม เศรษฐกิจ และทางด้านภูมิศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง (ดูอภิปรายผลข้อ 8 หน้า 192)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอบ้านแพรงกับภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1

ภาษาของอำเภอบ้านแพรง	ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1
ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว
ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด
ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] เท่ากับ 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่า หรือเท่ากับ 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า 45 [?]
ว. 5 ไม่มีเสียง 433 และ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

5.5.2 อำเภอที่มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยแตกต่างจากภาษาถิ่นย่อยในบริเวณที่ศึกษา

อำเภอที่เหลือนอกนั้นได้แก่ อำเภอแสวงหาและอำเภอไชโยในจังหวัดอ่างทอง อำเภอท่าเรือ อำเภอวังน้อย และอำเภอลาดบัวหลวง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอเหล่านี้เป็นอำเภอที่อยู่รอบ ๆ จังหวัดอ่างทองและพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีบริเวณติดต่อกับจังหวัดอื่นที่อยู่นอกบริเวณที่ศึกษา กล่าวคือ อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง มีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรี อำเภอไชโยมีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดลพบุรี อำเภอท่าเรือ มีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสระบุรี อำเภอวังน้อย มีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสระบุรี และจังหวัดปทุมธานี อำเภอลาดบัวหลวง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดนครปฐมและจังหวัดนนทบุรี และบางส่วนติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี ระบบวรรณยุกต์ของอำเภอเหล่านี้มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนกับภาษาถิ่นย่อยในบริเวณที่ศึกษา แต่บางหน่วยแตกต่างออกไป ผู้วิจัยจึงคาดว่าส่วนที่แตกต่างดังกล่าวอาจจะมีลักษณะที่เหมือนกับภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดที่มีบริเวณใกล้เคียงกับอำเภอนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาต่อไปในอนาคต รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้มีดังนี้

อำเภอแสวงหา เมื่อพิจารณาที่ดังจะเห็นได้ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและจังหวัดสิงห์บุรี เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอแสวงหา มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีเพียงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เท่านั้น ที่มีลักษณะแตกต่างออกไป (ดูตารางที่ 60 หน้า 173) ผู้วิจัยคาดว่าส่วนที่แตกต่างออกป็นั้นอาจเป็นลักษณะที่เหมือนกับภาษาถิ่นย่อยจังหวัดสิงห์บุรี

ตารางที่ 60 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอแสวงหากับภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง

ภาษาของอำเภอแสวงหา	ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง
ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34
ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด
ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็น มีเสียง 45 [?] มากกว่า 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่าหรือเท่ากับ 35 [?]
ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

ศูนย์วิทยการพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อำเภอลำโพง เมื่อพิจารณาที่ตั้งเห็นได้ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 มีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดลพบุรี เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่าอำเภอลำโพงมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอ่างทองได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีเพียงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เท่านั้นที่มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แตกต่างออกไป (ดูตารางที่ 61 หน้า 175) ซึ่งเป็นไปได้ว่าส่วนที่ต่างออกไปนั้นอาจมีลักษณะที่เหมือนกับภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดลพบุรีที่อยู่ใกล้เคียง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 61 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอลำโพงกับภาษาถิ่นย่อยอ่างทองและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1

ภาษาของอำเภอลำโพง	ภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1
ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว
ว. 2 มีเสียง 21 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด
ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่า 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่าหรือเท่ากับ 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่าหรือเท่ากับ 45 [?]
ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

อำเภอบำเรอ เมื่อพิจารณาที่สังเกตเห็นได้ว่าเป็นอำเภอยุติกับบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาในกลุ่มที่ 2 และภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก และมีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสระบุรี เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอบำเรอมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาในกลุ่มที่ 2 ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แตกต่างออกไป (ดูตารางที่ 62 หน้า 177) ซึ่งเป็นไปได้ว่าส่วนที่ต่างออกไปนั้นอาจมีลักษณะที่เหมือนกับภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดสระบุรีที่อยู่ใกล้เคียง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอนำเรือกับภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออกและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 2

ภาษาของอำเภอนำเรือ	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 2
ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 343	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34
ว. 2 มีเสียง 21 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 21 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด
ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า 45 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า 45 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า หรือเท่ากับ 45 [?]
ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 หรือ 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อำเภอรังน้อย เมื่อพิจารณาที่ตั้ง เห็นได้ว่าเป็นอำเภอที่อยู่ติดกับบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก และมีบริเวณติดต่อกับจังหวัดสระบุรีและจังหวัดปทุมธานี เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอรังน้อยมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แตกต่างออกไป (ดูตารางที่ 63 หน้า 179) ซึ่งเป็นไปได้ว่าส่วนที่ต่างออกไปนั้นอาจเป็นลักษณะที่เหมือนกับภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดสระบุรีและจังหวัดปทุมธานีที่อยู่ใกล้เคียง

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 63 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอวังน้อย กับภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก

ภาษาของอำเภอวังน้อย	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก
ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 34	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว
ว. 2 มีเสียง 21 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 21 มากที่สุด
ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่า 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า 45 [?]
ว. 5 ไม่มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 หรือ 325 เป็นเสียงย่อย

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อำเภอลาดบัวหลวง เมื่อพิจารณาที่สังเกตเห็นได้ว่า เป็นอำเภอที่อยู่ติดกับบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก และบริเวณที่ใช้ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 และมีบริเวณติดต่อกับจังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี เมื่อพิจารณาระบบวรรณยุกต์พบว่า อำเภอลาดบัวหลวงมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเหมือนภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1 ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 มีลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แตกต่างออกไป (ดูตารางที่ 64 หน้า 181) ซึ่งเป็นไปได้ว่าส่วนที่ต่างออกไบนั้นอาจเป็นลักษณะที่เหมือนกับภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานีที่อยู่ใกล้เคียง

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาษาของแต่ละอำเภอมีสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเหมือนภาษาถิ่นย่อยที่อยู่ใกล้เคียงกับอำเภอนั้น แต่ในบางหน่วยมีลักษณะที่แตกต่างออกไป ผู้วิจัยคาดว่าส่วนที่ต่างออกไบนั้นอาจมีลักษณะเหมือนกับภาษาของจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำการศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 64 แสดงการเปรียบเทียบภาษาของอำเภอลาดบัวหลวงกับภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตกและภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1

ภาษาของอำเภอลาดบัวหลวง	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก	ภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลางกลุ่มที่ 1
ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว	ว. 1 มีเสียง 33 มากกว่า 343	ว. 1 มีเสียง 33 เสียงเดียว
ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 43 หรือ 443 มากที่สุด	ว. 2 มีเสียง 32 มากที่สุด
ว. 3 มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย	ว. 3 ไม่มีเสียง 44 เป็นเสียงย่อย
ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 45 [?] มากกว่า 35 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า 45 [?]	ว. 4 ในพยางค์เป็นมีเสียง 35 [?] มากกว่า หรือเท่ากับ 45 [?]
ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 มีเสียง 325 เป็นเสียงย่อย	ว. 5 ไม่มีเสียง 423 และ 325 เป็นเสียงย่อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย